

THE HALACHOT OF TZNIUT

1 - THE TORAH MITZVAH - SELF-RESPECT

מכללה ירושלים

A] INTRODUCTION

In any discussion of tzniut it is critical to distinguish between different areas of halacha. These exist as separate units but interface and intertwine with each other to create a complex halachic picture. In particular we will need to deal separately with:-

1 - The general halachot of tzniut as self-respect. This apply equally to men and women and are not limited to (although include) issues of dress. They appear in Shulchan Aruch O.C. 1,2,3, 240 and Even Haezer 25. We will deal with this in this shiur.

2 - The specific halachot of tzniut as they relate to dress. These focus on the concept of Dat Yehudit, as developed in the gemara in Ketubot. They apply in principle to men and women although are focused specifically on women in the context of the ketubah. They appear in Shulchan Aruch in Even Haezer 115. These are the focus of Shiur 2.

3 - The halachot concerning 'ervah' and saying berachot, learning, davening in the presence of ervah. These relate almost entirely to MEN. They include issues of kol islah, 'tefach' and 'shok' and are developed in the gemara in Berachot 24a. They can be found in Shulchan Aruch in Orach Chaim 75 and we will look at them in Shiur 3. These halachot are NOT primarily focused on tzniut or how women should dress.

4 - Halachot regarding appropriate sexual behavior including what should be looked at, listened to and thought about. These apply mostly to MEN although invoke other more basic issues of sexual conduct which apply to both genders. They appear in Shulchan Aruch Even Haezer 25.

5 - Halachot of lifnei iver - ie causing others to sin. This is a general principle which applies far beyond tzniut or dress. It does however in this context also include an obligation on women to give thought to the effect that their behavior/dress has on men and to be sensitized to this fundamental bein adam lechavero issue. Lifnei Iver is brought in Shulchan Aruch in many contexts, although not specifically on the issue of dress.

6 - Ahavat Re'im. There is always a halachic imperative of Ahavat Reim - the obligation to show sensitivity to others in all dealings with them. This will apply equally to both men and women, although in different ways. Men must be sensitive so as not to offend women in the way that they discuss or encourage appropriate dress. Some women may be dressed appropriately for their dat yehudit and men who do not approve will have to look away and keep quiet. Women who are not dressed according to halachic requirements relevant to them must, as in all halachic issues, be treated respectfully and with dignity as set out in the general halachot of tochacha. At the same time, women must be conscious of the need for sensitivity in dress and behavior when with others (both men and women) who may be offended by certain types of clothing. They will need to be tolerant of other people's views, especially where they disagree with them.

B] THE TORAH SOURCE FOR TZNIUT

Note: Everything in sections B and C applies equally to men and women

1. (יג) וְיָדַת תְּהִיָּה לְךָ מִחוּץ לַמִּחְנֶה וְיִצְאֶתָ שָׁמָּה חוּץ: (יד) וְיִתְּדַת תְּהִיָּה לְךָ עַל אֲזָנֶיךָ וְהִיָּה בְּשִׁבְתְּךָ חוּץ וְחִפְרִיתָּהּ בָּהּ וְשִׁבְתָּ וְכִסִּיתָ אֶת צִוְּיֶיךָ: (טו) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ מוֹתֵחֶלֶךְ בְּקִרְבְּךָ מִחֲנֶיךָ לְהִצִּילְךָ וְלִתְּתֵת אִיבִיךָ לְפָנֶיךָ וְהִיָּה מִחֲנֶיךָ קְדוֹשׁ וְלֹא יֵרָאֶה בְּךָ עֲרוֹת דָּבָר וְשִׁב מֵאֲחֵרֶיךָ

דברים כג יג-טו

The Torah includes a mitzvah to keep the 'battlefield bathroom' clean and dignified. This involves a constant awareness that G-d's existence and presence is real at all times and that, as such - our lives and surroundings must remain 'kadosh'. Part of this includes not allowing any 'ervah' to be seen around us in such a way that expels and excludes kedusha and G-d's presence

2. הגיד לך אדם מה טוב ומה ה' דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלהיך (מלודת ליון: כי אם - ... וללכת עם אלהיך בדרכי מלותיו צנעה לא צפרסום רב ולהתיכר: והצנע - מלשון לניעות והסתר)

מיכה ו:ח ומצודת ציון שם

The concept of tzniut is one of the three fundamental principles of Judaism, as outlined by Micha. One explanation of 'tzniut' is 'hidden' - not to conduct one's religious life in an exhibitionist and arrogant way

3. בא זדון ויבא קלון ואת צנועים חכמה

משלי יא:ב

The other place in Tanach that 'tzniut' is mentioned is in Mishlei; those who are 'tzanuah' are associated with wisdom

4. [א] כרם רבעי מציינין אותו בקוזות אדמה אמר רבן שמעון בן גמליאל במה דברים אמורים בשביעית והצנועים מניחין את המעות ואומרים כל הנלקט מזה יהא מחולל על המעות האלו

משנה מעשר שני ה:א

The expression 'הצנועים' appears 3 times in the Mishna, twice in connection with sha'atnez and once here in relation to kerem reva'i - fruit from the fourth year's crop which had to be eaten in Yerushalayim or redeemed on coins and the coins taken to Y-m. In the Shemitta year, when such fruit was accessible to all comers, the concern was that they would not realize that it had to be eaten in Y-m. Some people would put down a marker to inform the public. But the 'tznuim' would lay out money to pre-redeem the fruit before others took it

5. וכבר ביארנו שצנועין הם המדקדקים באיסורין

פירוש הרמב"ם שם

Tzniut in this context means awareness of mitzvot and a focus on avoiding issurim

6. להיות צנוע דכתיב (דברים כג) והיה מחניך קדוש, וכתיב (מיכה ו') והצנע לכת עם אלהיך, ואמרו חכמים אין צנוע אלא הצנוע בבית הכסא, והנפנה בלילה יפנה כדרך שהוא נפנה ביום מגלה לפניו טפחיים ואחוריו טפח ואינו מגלה עד שישב. וגם בתשמיש המיטה צריך להיות צנוע, גם בכל דבר צריך להיות בצניעות ולא בפריצות ...

ספר מצוות קטן מצוה נו

The Sefer Mitzvot Katan (written in 1277 by R' Yitzchak of Corbeille, one of the Ba'alei haTosafot) learns that there is a Torah mitzvah of tzniut from והיה מחניך קדוש. His application of this mitzvah is in the most private places - using the bathroom and sexual intimacy. From these paradigm cases he learns out to all life situations

7. ותלמיד חכם שאינו נוהג בעצמו צניעות חייב מיתה לפי שמרחיק הבריות מאהבת התורה

ספר מצוות קטן, הגהות רבינו פרץ מצוה נו הגהה ב

Rabbeinu Peretz (a younger contemporary of the Smak) immediately relates this mitzvah to the behavior of a talmid chacham

C] TZNIUT IN PRACTICE

8. שוימי ה' לנגדי תמיד (תהילים ט:ט) - הוא כלל גדול צתורה וצמעלות הדיקים אשר הולכים לפני האלהים, כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לדו צביתו, כישיבתו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני מלך גדול, ולא דבורו והרחצת פיו כרצונו והוא עם אנשי ציתו וקרוביו, כדבורו צמושב המלך. כ"ש כשישים האדם אל לבו שהמלך הגדול הקצ"ה, אשר מלא כל הארץ כבודו, עומד עליו ורואה צמעו, כמו שנאמר: אם יסתר איש צמסתרים ואני לא אראנו נאם ה' (ירמיה כג, כד), מיד יגיע אליו היראה והכנעה צפחד השי"ת ובושתו ממנו תמיד (מורה נבוכים ח"ג פ' נ"צ) ... גם בהצנע לכת וצמכבו על משכבו ידע לפני מי הוא שוכב ...

שולחן ערוך אורח חיים הלכות הנהגת אדם בבקר סימן א סעיף א

The halacha of tzniut is recorded by the Rema in the first halacha of Shulchan Aruch as part of the principle of 'sh'viti Hashem lenegdi tamid' - to exist in a constant awareness of the reality of 'ratzon Hashem' even in the most private places

9. יהא צנוע בבית הכסא

שולחן ערוך אורח חיים הלכות הנהגת אדם בבקר סימן ג

10. יהא צנוע - וצסמ"ק מונה לניעות למלצה דאורייתא

ביאור הלכה סימן ג

The Shulchan Aruch rules the obligation to be tzanuah is in the bathroom. The Biur Halacha brings the Smak

11. ויהיה צנוע מאד בשעת תשמיש

שולחן ערוך אבן העזר הלכות אישות סימן כה

The Shulchan Aruch also rules the obligation of tzniut in the marital bedroom

12. ההוא ספדנא דנחית קמיה דרב נחמן, אמר: האי צנוע באורחותיו הוה. אמר לו רב נחמן: את עיילת בהדיה לבית הכסא, וידעת אי צנוע אי לא? דתניא: אין קורין צנוע - אלא למי שצנוע בבית הכסא.

ברכות סב.

Chazal stress that REAL tzniut is judged on who you are INTERNALLY and thus how you behave in a place where no one can see you. If a person dresses or behaves tzanuah in front of other people but acts like an animal when no one is there, he ultimately has no self-respect at all. Dressing a certain way is required in halacha but a person who does so may be playing a social game! Tzniut cuts through all that to a deep awareness of the reality of G-d

13. תנו רבנן: שבעה בנים היו לה לקמחית וכולן שמשו בכהונה גדולה. אמרו לה חכמים: מה עשית שזכית לכך? - אמרה להם: מימי לא ראו קורות ביתי קלעי שערי. - אמרו לה: הרבה עשו כן, ולא העילו

יומא מז.

This is the famous account of Kimchit who had 7 sons who merited to serve as Cohen Gadol. She felt that her merit was due to the fact that her hair was never uncovered, even in the house. The Rabbis responded that many other women had done this but it do not work for them. Why not? Are the Rabbis rejecting Kimchit's claim to merit?

14. אם ראו קורות ביתי שערות ראשי ואימרת חלוקי

תלמוד ירושלמי מסכת יומא פרק א דף לח טור ד /ה"א

The version of this conversation in the Talmud Yerushalmi adds another critical element. She responded that her hair was never uncovered and her clothing was never undignified even in her home. This is not a gemara about hair covering but about deep inner dignity. Other women who went through the same motions, but without the character development, did not succeed

15. א לא ילבש חלוקו מיושב אלא יקח חלוקו ויכניס בו (ראשו) וזרועותיו בעודו שוכב, ונמצא כשיקום שהוא מכוסה. ב אל

יאמר: הנני בחדרי חדרים מי רואני, כי הקב"ה מלא כל הארץ כבודו (ישעיה וג)

שולחן ערוך אורח חיים הלכות הנהגת אדם בבקר סימן ב

The Shulchan Aruch rules that a person should get dressed under the covers so that he will not need to walk around the bedroom naked. Even if no one can see him the whole world is filled with G-d. Note that this does not mean that 'G-d is looking' but rather that a person should have an awareness of G-d's reality at all times

16. (ה) מיושב - דאז צהכרה יתגלה גופו והאדם לריך להתנהג בצניעות ובושה לפני הקב"ה ואפילו כשהוא לילה וצחדרי חדרים הלא מלא כל הארץ כבודו וכחשיכה וכאורה לפניו יתברך. וכן לריך ליזהר תמיד מחמת טעם זה שלא צמקום הכרה מלגלות מצשרו ואפילו מעט כל מה שדרכו להיות מכוסה בצגדים לעולם אבל רשאי לגלות ידו עד קוצ"דו ולוארו עד החזה. ע"כ האנפלאות יראה ללצסם או לפשטם ג"כ תחת הסדין שלא לגלות רגליו שדרכן להיות מכוסות לעולם צמדינות אלו שאין הולכין יחף אפילו צקיץ וכן כל כיוצא צזה אם לא שאי אפשר צענין אחר וכן צצית המרחץ שדרכן של צני אדם לילך שם ערומים וא"א צענין אחר אין צזה משום פריאות וכן כשרוחץ צנהר הדין כן רק יזהר לפשוט וללבוש סומך לנהר כל מה שאפשר צכדי שלא ילך צגילוי הגוף שלא לצורך

משנה ברורה סימן ב ס"ק א

The Mishna Berura applies this in his context to putting on socks under the covers. His reasoning is that NO ONE would walk around barefoot EVEN in the house. Since people would be deeply shocked in those places to know that you did so, thus walking around in that way is the issur of 'hineni bechadrei chadarim'. You don't care if you think no one knows!! Thus this halacha of self-dignity will apply in different ways to different people in different situations

17. בשכר צניעות שהיתה בה ברחל - זכתה ויצא ממנה שאול, ובשכר צניעות שהיה בו בשאול - זכה ויצאת ממנו אסתר

מגילה יג:

18. וישב דוד לברך את ביתו ותצא מיכל בת שאול לקראת דוד ותאמר מה נכבד היום מלך ישראל אשר נגלה היום לעיני אמהות עבדיו כהגלות נגלות אחד הרקים: ותאמר דוד אל מיכל לפני ה' אשר בחר בי מאביך ומכל ביתו ואלו היה אביך צדיק יותר ממני היה עם ה' על ישראל ושחקתי לפני ה'

שמואל ב' ו:כ-כא

19. וכך אמרה לו מיכל - של בית אבי היו צנועין כ"כ ואת עומד ומגלה לבושך כאחד הריקים! כיון שגמרה דבריה א"ל וכי לפני מלך ב"ו שחקתי ולא לפני מלך מלכי המלכים שחקתי אשר בחר בי מאביך ומכל ביתו ואלו היה אביך צדיק יותר ממני היה האלהים בוחר בי ופוסל בבית אביך

במדבר רבה (וילנא) פרשת במדבר פרשה ז

Tzniut is behaving in the APPROPRIATE way before G-d. This was at the root of David's argument with Michal after he danced wildly before the people. She understood tzniut as behaving in a specific way. He informed her that tzniut was behaving in the appropriate way before G-d

20. הרואה כלאים של תורה על חבירו, אפילו היה מהלך בשוק, היה קופץ לו וקורעו מעליו מיד ... ואם היה של דבריהם, אינו קורעו מעליו ואינו פושטו בשוק, עד שמגיע לביתו. ואם היה של תורה, פושטו מיד

שולחן ערוך יורה דעה הלכות כלאי בגדים סימן שג

Thus if a person discovers sha'atnez min haTorah in their clothing they must remove it immediately - even in public!